

Vuosi Pariisista: Tarttuuko Suomi ilmastotoimiin?

**Järjestöjen tavoitteet Marrakechin
ilmastoneuvotteluihin 2016**

Pariisin ilmastopöytäkirja solmittiin alle vuosi sitten. Se astuu voimaan historiallisen nopeasti. Viesti ei voisi olla selvempi: maailma on valmis muutokseen. Nyt vaaditaan välittömiä toimia, muuten maailma pelastuu vain paperilla.

Maiden lupaukset päästöjen leikkaamisesta ovat nykyisellään täysin riittämättömiä. Ilman nopeita toimia maapallon keskilämpötila uhkaa nousta keskimäärin kolme astetta¹. Seuraukset olisivat hallitsemattomia.

Suomen ympäristö-, nuoriso- ja kehitysjärjestöt vaativat, että Marrakechissa päätetään seuraavista asioista:

- **Käännetään globaalit päästöt välittömästi laskuun**
- **Ryhdytään toimiin kaikkien rahavirtojen ohjaamiseksi vähähiilisen kehityksen mukaisiksi**
- **Vauhditetaan vahinkojen ja menetysten käsittelyä**

1. Tavoitteet 1,5 asteen mukaisiksi

Energiamurroksen vauhdittaminen on ennakoivaa ilmastovastuun kantamista. Globaalit kasvihuonekaasupäästöt on saatava laskuun välittömästi, jotta Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteisiin voidaan päästä. Nykytahtilla kulutamme noin viidessä vuodessa loppuun hiilibudjetin, joka tähtää siihen, että ilmasto ei lämpene enempää kuin 1,5 astetta².

Marrakechissa on sovittava ilmastotoimista, joita maat tekevät välittömästi, jo ennen vuotta 2020. Euroopan unioni voi lisätä kunnianhimon tasoa esimerkiksi nostamalla päästökaupan päästövähennystavoitetta ja peruuttamalla ylimääräiset päästöoikeudet päästökaupauskauden väliltä.

1 Arviot vaihtelevat välillä 2-5,2 astetta riippuen todennäköisyyksistä ja maiden ilmastotoimien ehdoista sekä kunnianhimoista vuoden 2030 jälkeen. <http://www.wri.org/blog/2015/11/insider-why-are-indc-studies-reaching-different-temperature-estimates>

2 <https://www.carbonbrief.org/analysis-only-five-years-left-before-one-point-five-c-budget-is-blown>

Lisäksi on olennaista saada lento- ja laivaliikenne kunnianhimoisen ilmastopolitiikan piiriin mahdollisimman pian. Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) ehdotus lentoliikenteen päästöjen hillitsemiseksi on täysin riittämätön suhteessa 1,5 asteen tavoitteeseen³.

- Kaikkien maiden tulee laatia vuoteen 2050 ulottuva suunnitelma päästöjen vähentämisestä vuoden 2018 ilmastokokoukseen (COP24) mennessä.
- Kaikkien maiden tulee nostaa vuoden 2030 päästövähennystavoitteensa yhdenmukaiseksi 1,5 asteen tavoitteen kanssa. EU:n kohdalla tämä tarkoittaa vähintään 60 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä, päästökaupan päästövähennystavoitteen nostamista ja ylimääräisten päästöoikeuksien mitätöimistä välittömästi.
- Kansainvälistä asiantuntijayhteistyötä ilmastotoimien kirittämisestä sekä Global Climate Action Agenda -toimintaohjelman hankkeiden laadun varmistamiseksi tulee lisätä.
- Kansainvälisen lento- ja laivaliikenteen on sitouduettava Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteisiin ja oltava ilmastoneutraali vuositasolla puolessavälissä.

2. Rahoitus kohdilleen ja läpinäkyväksi

Ilmastokaaoksen torjuminen vaatii, että tuhansien miljardien dollarien rahavirrat käännetään ongelmista ratkaisuihin - aivan kuten Pariisin sopimuksen 2. artikla edellyttää. Pariisissa annettujen sitoumusten täyttämisen vaatisi Kansainvälisen energiajärjestön (IEA) arvion mukaan⁴ energiasektorilta 13 500 miljardin dollarin investoinnit pelkästään energiatehokkuuteen ja vähähiiliseen teknologiaan vuoteen 2030 mennessä.

Ilmastomuutoksen hillinnän lisäksi teollisuusmaat ovat sitoutuneet tukemaan haavoittuvien maiden ilmastotoimia mobilisoimalla niille vuosittain vähintään 100 miljardia dollaria vuoteen 2020 mennessä⁵, jatkaen vähintään samalla tasolla vuoteen 2025 asti. Todellisten tarpeiden ja rahoituslupausten välillä ammittaa kuitenkin valtava kuilu⁶. Tilannetta ei paranna se, että lukuisat teollisuusmaat yrittävät paisutella rahavirtoja paperilla todellisuutta suuremmiksi.

3 <http://carbonmarketwatch.org/press-statement-global-aviation-climate-measure-an-uncertain-first-step/>

4 http://www.iea.org/media/news/WEO_INDC_Paper_Final_WEB.PDF (sivut 4-5)

5 Pariisin päätös, kohdat 53 ja 114. <http://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/10a01.pdf>

6 Katso esimerkiksi YK:n ympäristöohjelman raportti sopeutumisrahoituksen tarpeesta ja nykytilasta <http://web.unep.org/adaptationgapreport/sites/unep.org/adaptationgapreport/files/documents/agr2016.pdf>

Marrakechissa on sovittava kansainvälisen ilmastorahoituksen tiekartasta ja rahoituksen tasoa on nostettava nopeasti jo ennen vuotta 2020. Samalla rahoituksen läpinäkyvyyttä ja rahoitukseksi laskettavien virtojen määrittelyä on tarkennettava.

Päästöhuutokauppatulojen korvamerkitseminen ilmastorahoitukseksi Suomessa ja EU-tasolla sekä rahoitusmarkkinaveron (Financial Transaction Tax) käyttöönotto osoittaisivat kehitysmaille, että EU pyrkii kantamaan oman osansa ilmastovastuusta. Myös lentokerosiinivero tai lento- ja laivaliikennepäästökaupan tulojen ohjaaminen ilmastotoimiin ovat hyviä uusia rahoitusmahdollisuuksia.

Rahoituksen osalta järjestöt vaativat, että:

- Ilmastorahoituksesta laaditaan konkreettinen, vuosiin 2020 ja 2025 ulottuva suunnitelma.
- Ilmastorahoitus on uutta ja lisäästä suhteessa kehitysyhteistyövaroihin.
- Julkinen rahoitus toimii ilmastorahoituksen tukirankana. Sitä hyödynnetään vipuvoimana yksityisen rahoituksen saamiselle vain hankkeissa, jotka eivät muuten toteutuisi.
- Lainoja ei lasketa ilmastorahoitukseksi.
- Vähintään 50 prosenttia rahoituksesta ohjataan ilmastomuutoksen vaikutuksiin sopeutumiseen.

3. Vahinkoihin ja menetyksiin sekä ilmastopakolaisuuteen tartuttava

Aina ilmastomuutoksen aiheuttamaa tuhoa ei voi korvata. Vahingoilla ja menetyksillä tarkoitetaan tilanteita, joissa ilmastomuutoksen hillintä ei riitä estämään haitallisia vaikutuksia eikä ympäristön muutoksiin ole enää mahdollista sopeutua. Kun nouseva merenpinta nielaisee kodin ja elinkeinon, on ihmisiä tuettava uuden elämän rakentamisessa.

Kyse on valtavan mittaluokan haasteesta, josta yksittäiset maat kärsivät suhteettoman paljon. Esimerkiksi Komorit arvioi⁷, että vahingot ja menetykset nousevat maan bruttokansantuotetta suuremmiksi vuoteen 2020 mennessä. Punaisen Ristin mukaan vuonna 2013 yli 22 miljoonaa ihmistä joutui pakenemaan kodeistaan ilmastoon liittyvistä syistä. Arvioiden mukaan vuonna 2050

ilmastonmuutoksen seurauksena jopa 250 miljoonaa ihmistä voi joutua tien päälle⁸.

Pariisin ilmastositomuksessa vahinkojen ja menetysten korvaamista käsitellään Varsovan mekanismin (WIM) alla. Mekanismin raamit vahvistettiin Pariisin sopimuksessa, mutta uskottava päivitys tarvitaan nopeasti. Päivityksessä tulee käsitellä seuraavia asioita:

- Sovitaan Varsovan mekanismin riittävästä rahoituksesta.
- Laaditaan viisivuotiset strategiset toimintasuunnitelmat mekanismin kehittämiseksi.
- Arvioidaan mekanismin toimivuus viiden vuoden välein.
- Sovitaan lisätoimista ilmastopakolaisuuden ehkäisemiseksi ja laaditaan suositukset ilmastopakolaisuuden käsittelemiseen.
- Laaditaan ilmastopakolaisuudelle virallinen määrittely ja status.
- Vahvistetaan ohjelmaa riskien hallinnan, vakuutusten ja varoituskonkaniismien kehittämiseksi.

YK:n ilmastositomuksen 22. osapuolikokous (COP22) järjestetään Marrakechissa, Marokossa 7.–18.11.2016.

Asialistalla ovat erityisesti ennätysajassa 4.11.2016 voimaan astuvan Pariisin sopimuksen toimeenpanosäännöt, eli miten ja mihin mennessä säännöt neuvotellaan valmiiksi. Erityishuomiota saavat myös välittömät, ennen vuotta 2020 tehtävät lisätoimet päästöjen leikkaamiseksi sekä ilmastorahoitus, joita puidaan erityisistunnoissa.

Juhlavuotta asialistaltaan melko tekniselle kokoukselle tuo Pariisin sopimuksen osapuolten ensimmäinen kokous (15.–18.11.2016), jonka anti jäänee pitkälti seremonialliseksi, sekä korkean tason osuus, jolloin kokouksen isäntämaa Marokko odottaa paikalle valtionpäämiehiä (15.–16.11.2016).

Ilmastoneuvottelujen isäntämaa Marokko haluaa kokouksen keskittyvän erityisesti päästövähennysten käytännön toteutukseen, joten varsinaisten neuvottelujen ohessa ohjelmassa on runsaasti päästövähennysten käytännön toteutukseen pureutuvia, teemoittain järjestettyjä tapahtumia.

⁷ http://www4.unfccc.int/Submissions/INDC/Published%20Documents/Comoros/1/INDC_Comoros_Version_Francaise.pdf Sivu 6.

⁸ <http://www.ifrc.org/en/news-and-media/press-releases/general/cop21-the-red-cross-red-crescent-urges-states-and-partners-to-implement-the-paris-climate-agreement-with-a-focus-on-the-people-most-exposed-at-risk-and-vulnerable/>

GREENPEACE

kepa

Maan ystävät
Friends of the Earth Finland

KEHYS ry

POW
PROTECTOURWINTERS.FI

Suomen Luonnonsuojeluliitto

Suomen
Pakolaisapu

NaturochMiljö

Ilmasto
vanhemmat